

Samtök sunnlenskra sveitarfélaga
Austurvegi 56
800 Selfoss
sass@sass.is

Reykjavík, 08.10.2019

Efni: Drög að Sóknaráætlun Suðurlands 2020 til 2024

Vísað er til máls nr. S-233/2019 í samráðsgáttinni þar sem samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið f.h. Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga kynnir drög að Sóknaráætlun fyrir Suðurland 2020 til 2024 og leitar umsagna um drögin. Landsvirkjun hefur kynnt sér gögn um málid sem birt eru á samráðsgáttinni og vill nýta tækifærið til að koma að umsögn þessari.

Suðurlandið er stærsta orkuvinnslusvæði Landsvirkjunar en á því eru 10 aflstöðvar fyrirtækisins og margar veitur og miðlunararlón. Auk þess eru í rannsóknarskyni reknar 2 vindmyllur á svæðinu. Ríflega helmingur af orkuvinnslu Landsvirkjunar er á svæðinu og þar er að finna marga virkjunarkosti. Svæðið hefur því mikla þýðingu fyrir rekstur fyrirtækisins og áframhaldandi uppbryggingu.

Landsvirkjun opnaði orkusýninguna Orka til framtíðar í Ljósafossstöð árið 2015. Sýningin er opin alla daga og á síðasta ári heimsóttu sautján þúsund gestir sýninguna. Þá rekur Landsvirkjun Þjóðveldisbæinn í samstarfi við Skeiða- og Gnúpverjahrepp og mennta- og menningarmálaráðuneytið en rúmlega sex þúsund gestir komu í bæinn á sl. ári. Hvoru tveggja styður við ferðamennsku á svæðinu.

Þá er rétt að vekja athygli á góðum árangri af samstarfi Landsvirkjunar við Landgræðslu ríkisins, Hekluskóga og skógræktarfélög um endurheimt landgæða og veiðifélög um rannsóknir á fiskistofnum, fiskrækt og eflingu búsvæða.

Undanfarin ár hefur Landsvirkjun tekið saman margvísleg gögn með það að markmiði að auka skilning og þekkingu á orkuvinnslu á svæðinu og áhrifum hennar á samfélag og umhverfi. Áformað er að kynna niðurstöður þegar því er lokið. Landsvirkjun er reiðubúin til að hitta þau sem vinna að sóknaráætluninni og kynna þessi gögn og helstu niðurstöður.

Ástæða er til að vekja athygli á nýlegum skýrslum sem gætu komið að gagni við vinnu samtakanna að þessu þýðingarmikla verkefni. Rétt er að taka fram að fleiri verkefni og skýrslur Landsvirkjunar geta gangast við áætlunargerð sem þessa, t.d. á sviði fiskirannsókna, landgræðslu og skógræktar:

- Í skýrslunni *Virkjanir og veitir á Þjórsár- og Tungnaárvæðinu. Framkvæmdasaga 1965 til 2015* (LV; 2016-003) er fjallað um mannvirki á því svæði. Framkvæmdir á svæðinu hafa verið á svæðinu með litlum hléum frá stofnun fyrirtækisins.
- Í skýrslunni *Samfélagsleg áhrif virkjana á Þjórsár- og Tungnaárvæði í dag og hvernig komumst við þangað* (LV; 2018-102) sem Rannsóknamiðstöð Háskólans á Akureyri tók saman fyrir Landsvirkjun eru greind og skrásett helstu samfélags- og efnahagsleg áhrif virkjana frá því að framkvæmdir hófust við Búrfell 1965.
- Í skýrslunni *Áhugaverðar jarðminjar á Tungnaár- og Þjórsárvæðinu* (LV; 2017-052) sem Náttúrufræðistofnun Íslands vann fyrir Landsvirkjun er lýst áhugaverðum jarðminjum sem hafa hátt vísinda- og fræðslugildi.

- Í skýrslunni *Mannvirkjaskráning afstöðva á Sogssvæði* (LV; 2018-063) sem arkitektastofan Úrbanistan vann fyrir Landsvirkjun eru skráð og metið varðveislugildi mannvirkja á svæðinu.
- Í skýrslunni *Útvist og orkuvinnsla. Sogssvæðið* (LV; 2018-052) eru greind tækifæri til útvistar og ferðamennsku á svæðinu.

Í stefnu Landvirkjunar um samfélagslega ábyrgð er m.a. lögð áhersla á gott samstarf við samfélagið með því að stuðla að gegnsæjum vinnubrögðum og gagnvirku upplýsingaflæði þannig að samfélagið njóti góðs af starfsemi fyrirtækisins. Einnig er lögð áhersla á að skapa virði fyrir atvinnulíf og samfélag með því að miðla þekkingu og stuðla að nýsköpun. Á svæðinu hefur um áratuga skeið verið mikið og gott samstarf við nærsamfélagið í anda þessa. Landsvirkjun hefur haft gagn af því og fengið góðar ábendingar um það sem betur má fara.

Rétt er að vekja athygli á þátttöku Landvirkjunar í nokkrum verkefnum á öðrum starfssvæðum fyrirtækisins í þessu sambandi. Sjálfbærniverkefni Alcoa Fjarðáals og Landsvirkjunar var sett á laggirnar á árinu 2004. Aflað er upplýsinga og þær birtar um fjölmarga vísa sem segja til um þróun og breytingar. Margir þessara vísa varða nærsamfélagið. Lesa má nánar um verkefnið á sjálfbærni.is. Jafnframt má nefna sjálfbærniverkefnið á Norðausturlandi (gaumur.is) sem gefur tækifæri til að fylgjast með áhrifum þeistareykjavirkjunar á samfélag, efnahag og umhverfi. Á Norðurlandi hefur Landsvirkjun ásamt Norðurorku, Orkuveitu Húsavíkur og Eyþingi tekið þátt í samstarfsverkefninu *Eimur* (www.eimur.is) um bætta nýtingu orkuauðlinda og nýsköpun í sjálfbærni- og orkumálum á Norðurlandi eystra.

Landsvirkjun telur fyrirliggjandi drög að sóknaráætluninni skýr og aðgengileg og fagnar því að íbúar svæðisins horfa til þeirra sóknarfæra sem orkulindir svæðisins bjóða. Markmið sem sett eru fram eru mælanleg og tímasett og ætlunin er að fylgjast með þeim með mælingum. Þetta er mikilvægt til að tryggja skilvirkni og eftirfylgni.

Á bls. 8 í drögunum kemur fram að það séu tækifæri fólgin í náttúruauðlindum sem er að finna á svæðinu og sjálfbærri orkunýtingu til verðmætasköpunar. Landsvirkjun er sammála því mati og bendir á að hlutverk fyrirtækisins er að hámarka afrakstur af þeim orkulindum sem fyrirtækinu er trúð fyrir með sjálfbæra nýtingu, verðmætasköpun og hagkvæmni að leiðarljósi. Mikilvægt er að kortleggja þau tækifæri sem eru fólgin í náttúruauðlindum á svæðinu og leita leiða til að nýta þau. Allar forsendur eru fyrir hendi til að framfylgja áherslunni í „*Atvinnu og nýsköpun*“: „*Við viljum að Suðurland verði þekkt fyrir nýsköpun í orkunýtingu sem byggir á gæðum og hreinleika*“ (bls. 14).

Undir „*Umhverfi*“ á bls. 9 er bent á vakningu í aukinni bindingu kolefnis. Reynsla Landsvirkjunar af vinnu við endurheimt landgæða á svæðinu er góð og árangur mikill. Það eru mikil tækifæri til að auka bindingu kolefnis með verkefnum á sviði landgræðslu og skógræktar.

Undir „*Atvinna og nýsköpun*“ er tillaga um nýja áherslu til ársins 2024: „*Nýsköpun í orkunýtingu og matvælaframleiðslu og þróunarverkefi á sviði skapandi greina og hátkænni*.“ Þetta er áhugaverð og framsækin áhersla. Landsvirkjun er reiðubúin til að ræða aðkomu að því verki ef eftir því verður leitað.

Að lokum

Landsvirkjun hefur áhuga á að rekstur fyrirtækisins og framkvæmdir á svæðinu nýtist þörfum nærsamfélagsins sem best. Góð samskipti, samvinna og samtal er mikilvægt til að tryggja sjálfbæra þróun samfélagsins. Landsvirkjun er reiðubúin til að leggja sitt af mörkum til að vinna að framgangi þess.

Virðingarfullst,

Hörður Arnarson
Forstjóri